

Vrstevnicová hlavní cesta z průsmyku Granon na sever se přes výstrahu používá

Jiný než ostatní

text Michal Třetina foto autor a Marek Spilka

MÁM RÁD HORY, MÁM RÁD MÁLO ZNÁMÁ MÍSTA. SVÝM ZPŮSOBEM MÁM RÁD I EXTRÉMY. TOHLE VŠECHNO SPLŇUJE PRŮSMYK, JEHOŽ ZAŘAZENÍ DO SERIÁLU MNOHO LET ODKLÁDÁM – HODNĚ NETYPICKÝ COL DU GRANON.

Určitě mnozí z vás znáte z vlastní návštěvy francouzský Briançon, se svými 1300 metry údajně nejvyšší město v Evropě. Anebo vám něco říká aspoň jeho nejbližší okolí – průsmyky Col de Montgenevre, Lautaret, Galibier, Izoard, Vars. Všechny jsme již dávno v tomto seriálu projeli. Granon jsem však stále odkládal. Stejně tak ho odkládají, nebo chcete-li, vynechávají silniční cyklisté, kteří mají

rádi okruhy. Přes Granon totiž žádný neudělají.

Ještě jeden důvod jsem měl pro pozdní zařazení toho průsmyku: málo materiálu. A fotky pochopitelně byly klasické analogové. Na historicky první cestě (rok 1997) jsem sice zaznamenal zajímavý a nečekaný zážitek, jenže takový, kterým se nechlubím. Ale třeba vás rozesměje. Mě však na hodně dlouhou dobu od dalšího výjezdu odradil...

Poloha

Jako už bylo řečeno, hlavním a nejnámějším místem oblasti je Briançon. Leží těsně u italských hranic. Celý department se nazývá Hautes-Alpes. Jen pár kilometrů od Briançonu ve směru na Col du Lautaret a Grenoble je vesnička St. Chaffrey. V ní se odbočuje doprava šikmo do svahu. Vzápětí dojedete do další vesnice – Villard-Latté. To jste již správně

nasměrováni. A v létě zpravidla i opékáni! Celé stoupání je totiž na jižním svahu a téměř bez vzrostlé vegetace čili bez stínu.

Zimní zážitek

Nebudete mi to asi věřit, ale naposledy jsem tu byl zhruba před měsícem (v půli prosince 2010)! V rámci zpestření si týdenního pobytu jsem často opouštěl svou dovolenkovou základnu, blízké lyžařské středisko,

D 234

COL DU GRANON
ALT 2413 m

Bývalá kasárna na jižním svahu těsně pod vrcholovým platem. Vojenské cesty tu jsou většinou ve výborném stavu, i sjezd na krosovém kole je radost.

a vydával se na různé túry. Pochopitelně autem a pěšky. Mrzlo, až praštělo, silnice byly suché. Granon jsem si vytipoval proto, že sněhu bylo všude málo a jižní svahy byly dokonce většinou úplně holé. Vypadalo to, že mám šanci se hezky projít, a tak poznat sedlo jinak než obvykle. Ale to se nepovedlo. Silnice byla prakticky hned za Villardem zavřená. A taky docela zamrzlá. Mimo ni však led ani sníh skoro nebyl. Při přemítání co dál mi kousek před vozem líným krokem přešla liška. Nevěřicně jsem zíral, ale rozhodl se vyrazit. Často se dalo jít kratší turistickou trasou. Na ní se mi zase poštěstilo vyrušit tři mladá divoká prasata. Tak takhle to tady chodí v zimě! Člověka jsem nepotkal žádného. Naštěstí ani bachyni... Procházka to byla pěkná, došel jsem docela vysoko, prakticky až na pláně, kde končí les. Tam mě otočil nárazový ledový vítr, tak silný, že mi doslova rval hůlky z rukou. Sundat rukavice a pořídít fotku bylo za těchto podmínek hrdinským činem.

Zpátky do léta

Vraťme se raději rychle do letních měsíců a ke kolům! I tady mám zážitek se zvířaty, ale úplně jinými. Souboj s hmyzem byl nakonec větší než souboj s kopcem. Ale ono vyjet na Granon není úplně snadné ani za normálních podmínek. Na necelých dvanácti kilometrech musíte zvládnout převýšení 1050 metrů! A pokud jedete na silničním kole, tak chybí i poznávací motiv „co je za kopcem“. Mě tedy vždy žene zvědavost – jak to

asi vypadá na druhé straně, jaký tam bude ráz krajiny, jaké výhledy uvidím. Na normální silnici (rozuměj silničním kole) tohle – na rozdíl od blížkých, v úvodu zmíněných průsmyků – neexistuje. Nahoře totiž končí asfalt, čili pro úzké gumy je to konečná. Přitom krajina je tam nádherná, teprve na Granonu začíná jako by jiný svět.

... až mi upadla čepice!

Proberme si konečně celý výjezd. Svým způsobem je pěkně pestrý. A protože je silnice vlastně slepá, nejezdí tu tolik aut co jinde. Už úzký průjezd Villardem, poslední vesnicí prakticky ještě dole v údolí, naznačuje, že auta tu nebudou hrát hlavní roli. Ovšem v tom roce 1997 hrál hlavní roli hmyz! Otravné mouchy a ovádi se tu vyskytovali v nevídaném množství. Celý výjezd tím byl poznamenaný. Samozřejmě, mouchy jsem zažil i jinde, a zažívám stále, ale nikdy ne v masovém množství. A do té doby ani v takových výškách! Víím, o čem mluvím. Rok 1997 byl, pokud jde o ježdění ve vysokých horách, mou šestou sezonou, a tak se už dá srovnávat. A když srovnávám dál, tak mám dojem, spíš jistotu, že polétavého hmyzu ve vyšších polohách přibývá. V souvislosti s Granonem a průmyslovým okolím Briançonu mě napadlo, že za to můžeme my, tedy lidé, naše civilizace, třeba ve formě vyšší produkce odpadků. Hmyzu přibývá i díky postupnému oteplování. Dříve jsme ve výškách nad 2000 metrů byli prakticky sami, často jsme tam

spali pod širákem a nevzpomínám si na jediného komára. Jen se tu a tam vyskytla nějaká moucha, ale to nestálo za řeč. Výjezd na Granon v roce 1997 v tomhle směru překonal všechny rekordy. Černé hejno much bylo obrovské a obrovsky dotěrné. Ač jsem si dával pozor, stalo se mi, že jsem vdechl tři mouchy naráz! Ještě otravnější byli ovádi. Pěkně to bolelo, štípali jak někde u rybníka. Běžná cyklistická taktika – ujet jim – na Granonu nefunguje. V tom stoupání to prostě není možné. Vzpomínám si, že tehdy jsem jezdil (jako ostatně většina z nás) bez helmy, jen v plátěné čepičce. Jak jsem se tak mlátil – ve snaze likvidovat ty ovády –, dal jsem v jednu chvíli sám sobě takovou facku, až mi uletěla čepice! Je jasné, že za těchto podmínek si člověk jízdu neužije ani náhodou. A navíc si zapamatuje, kam příště nejet. To zapamatování se mi povedlo opravdu důkladně. Své cykloturistické kamarády jsem na Granon poslal až o deset let později (2007) a sám jsem si nahoru podruhé vyjel dokonce až s odstupem dvanácti let (2009)! Naštěstí ani v jednom případě se „hmyzí“ příběh už neopakoval.

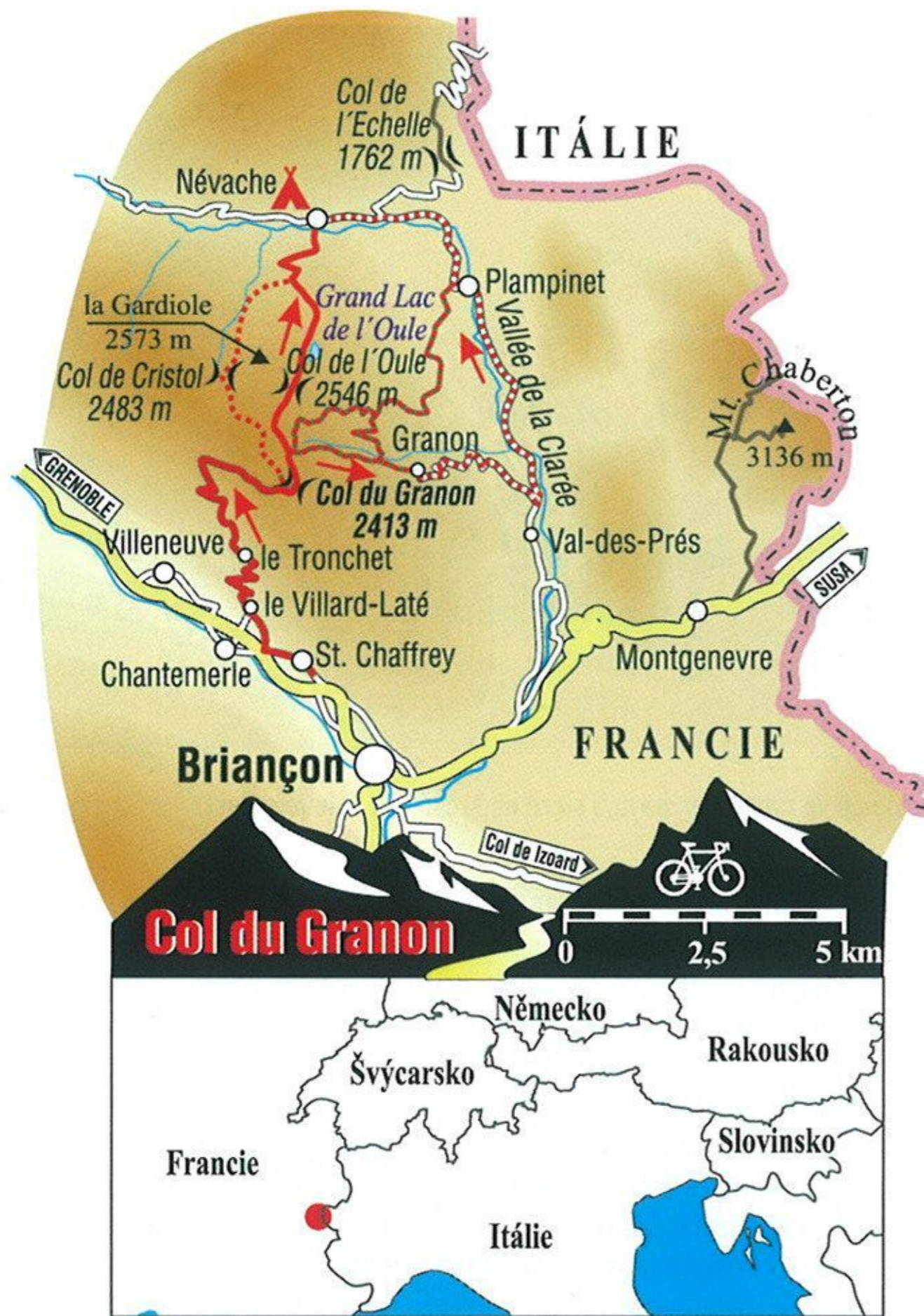
Modré nebe se blíží...

Jak už bylo řečeno, výjezd je pestrý. Konkrétně třeba tím, že už z dolních partií jsou krásné výhledy, třeba na rozlehlý Briançon. A také tím, že silnice se postupně vine jakoby po více svazích. Samozřejmě, pořád jsme na tom jižním, ale motáme se chvíli hodně vpravo, pak zas vlevo. Asi kilometr

nad Villardem projíždím jakousi bezejmennou chatovou osadou. Dnes už vím, že život tu je pouze letní záležitostí. Podobné liduprázdno panuje o kus výš. Kolem 1870m n. m. totiž mímám další chaty a sem tam i nějaký dům. Na začátku i na konci je cedule s názvem Les Tronchets. Tyto dvě osady jsou jediné civilní budovy na celém stoupání. Jinak kde nic, tu nic. Ještě pro dokreslení pár slov o přírodě: dole totálně pusto, div ne holá planina, později po pravé straně jehličnatý les, kterým se však v žádném úseku neprojíždí. V létě tu opravdu sluníčko řádí (a trochu se snažilo i v tom prosinci). Nemáte kde se schovat, vegetace je tu buď nízká, anebo řídká.

Nad Les Tronchets je voňavý les napravo doslova na dosah ruky, ale záhy končí. Doleva dopředu se můžete dívat na hory kolem Lautaretu, každého však bude zajímat hlavně to, kam se teď stočí naše silnice. Nejprve pokračuje šikmo takovou planinou, vlastně už definitivně holým svahem, a pak začínají finální serpentiny. Zpočátku ale jako finální nevypadají, silnice se zase kroutí ve svahu jakoby odnikud nikam. Ale to modré nebe se blíží a to je neklamné znamení, že brzy budeme nahoře!

Poprvé máte dojem, že se tak stalo, při průjezdu mezi několika vojenskými baráky, které se náhle objevují. Nahoře však ještě nejsme. Opravdu to někoho může zmást, zvláště když se tu silnice narovná. Kasárna jsou opuštěná a díky tomu, že cesta mezi nimi pokračuje dál, je rychle

Silnice do nebe aneb jak se jezdí na Granon, v pozadí horské pásmo Lautaret – Galibier

opouštíme i my. A po pár set metrech vjíždíme na vrcholové plato. Už v úvodu jsem zmínil, že Granon je netypickým průsmykem. To plato je jedním z důvodů. Velikánská rovná plocha je využívána jako parkoviště pro osobní auta pěších turistů. Ti mají ještě k dispozici horskou hospodu – malý domeček s teráskou stojící vlevo nad parkovištěm. Opravdu domeček, horskou chatou nebo boudou bych se to bál nazvat.

Nahoře jiný svět

Silniční cyklista může přejet plato až na jeho konec, kde končí i asfalt, a podívat se na krásné hory na druhé straně. Pohled na sever prozrazuje, že nic z civilizace do těchto končin ještě neproniklo. Krajina je zvlněná, s několika menšími skalnatými vrcholy, prostě žádná placka nebo prudké klesání. Snad jen jedna pěší cesta – najdete ji zcela vpravo – jde dolů docela rychle. Jinak hlavní cesta je široká a vede kamsi do tajemna... Trochu přeháním. Ale... na jejím začátku je červená cedule s nápisem „Vojenská cesta, zákaz vstupu, neuposlechnutí se trestá“. Evidentně

jde o letitou značku a o ještě letitější vojenskou silnici. V těch horách mezi údolními Durance, resp. Guisane, odkud jsme vyjeli, a údolím Clarée, do něhož sjedeme, se vojenských staveb nachází víc. Ovšem příroda dominuje. Všichni lidé z těch aut sem chodí, vlastně jezdí, na procházky. Celé rodiny, s dětmi, se psy. Ta prašná vojenská silnice vede dlouho po vrstevnici, přesněji řečeno klesá jen neznatelně. Mně se povedlo po ní jet v tom historickém roce 1997, ač jsem neměl příliš vhodné kolo. Bylo podobné cyklokrosovému. S berany, pevnou vidlicí a s o jen něco málo širšími gumami se mi však přejet hory na sever podařilo. Kolega, s nímž jsem tu byl, měl kolo krosové, tak mi občas ujel, ale vždy počkal.

A ještě jednou nahoru!

Do těchto končin jsme se tehdy vydali i díky tomu, že jiní turisté výstražnou ceduli také nerespektovali. Odměnou nám byla nádherná krajina. Nejen okolní kopečky, ale třeba i jezero Grand lac de l'Oule. Ještě předtím jsme se zhoupli přes

další průsmyk – Col de l'Oule, 2546m. Nad ním vlevo je nejvyšší hora této část pohoří – La Gardiole, 2753m. Dřevěná cedule na průsmyku měla kromě jeho názvu s výškou i jiné zajímavé informace – že se nacházíme na turistické cestě GR 57 a že do údolní vesnice jménem Nevache jsou to už jen dvě hodiny. To bylo radosti! Přece jen, vybaveni jsme tenkrát byli jen silniční mapou, a radši nechci vzpomínat, jaké měla měřítko.

Varianty dolů

Do Nevache, tedy opět na asfalt, jsme se dostali bez větších potíží. Mám dojem, že až v závěru šlo o nějaké větší klesání. Ale nic hrozného, vesnice s třemi stovkami obyvatel leží poměrně vysoko – kolem 1600m n. m. (jako naše Sněžka) – čili převýšení je na tuhle stranu menší než od Briançonu.

Parta mých kamarádů, která vyjela na Granon deset let po mně, se dolů také dostala bez větších potíží. Zapomněl jsem zmínit, že cest se nahoře postupně schází a rozchází více. Naše sestava se po chvíli dohadování rozdělila na dvě party. Jedna dvojice neustále jela po nejširší cestě, byť musela projet kolem ještě jedné cedule, upozorňující na vojenský prostor. V jednu chvíli se pak i trochu vylekala, když uprostřed prázdných hor potkala jiné lidi. Ale pochopitelně šlo také o turisty. Druhá skupina se snažila víc držet pěších značených cest, na kterých žádná upozornění na vojáky nebyla, jenže po nich se moc nedalo jet. Tak se docela prošli. Ti první spadli poměrně

prudce a rychle, zvláště díky závěrečným pasážím se sklonem silně přes 10%, do obce Val-des-Prés, 1400m. Z průsmyku sem, na začátek údolí Clarée, najeli asi 15 kilometrů. Druhá parta se na asfalt napojila jinde, přesně už nevím, ale rozhodně blíže Nevache než rychlíci z první skupiny. Přes podobnou vzdálenost přijela druhá skupinka o hodně později. Každopádně i se mnou (který převážel ten den auto) se všichni sešli podle plánu v kempu v Nevache. Tam vyjádřili potěšení nad tím, že strávili další pěkný den v krásných horách na pomezí Francie a Itálie. Navíc se velkou část výletu pohybovali nad hranicí 2000 metrů, bez aut, bez civilizace, v zajímavém, byť místy nepřehledném terénu téměř o samotě.

Ještě přidám drobný zážitek na závěr, i když vlastně podobným článkem začíná. Kemp v Nevache je hodně přírodní, stání přímo u řeky, žádné plochy. Ti romantičtější z nás spali venku pod širákem a najednou se v noci vzbudili. Kolem nich chodily dvě lišky. Dobrou noc asi nedávaly. Přesun našich do bezpečí auta byl nutný, i když otrlým jedincům se moc nechtělo. Tato epizoda nikoho nepoznamenala a další den jsme pokračovali v cykloturistice v této parádní oblasti, i když počasí ukázalo svou horší tvář. Všichni během dne někde zmokli. Přes průsmyk Col Echelle, 1762m, jsme však přejížděli do Itálie s mnoha krásnými vzpomínkami.